

História

Bezpečnostné zložky boli a sú označované rôznymi menami. U nás bol donedávna oficiálnym názvom „ Zbor národnej bezpečnosti“ (ZNB). Vo svete je asi najbežnejším označením „ polícia“ , nachádzame ale aj ďalšie, napríklad „ četníctvo“ , „žandarméria“ , „milícia“ . Výraz polícia má korene v gréckom slove polis (obec, mesto), v prenesenom slova zmysle štát. Názov žendarméria či žandarméria, užívaný v tejto forme napríklad na Slovensku či v Rusku, má svoj pôvod vo Francúzom gens d armes (ozbrojenci). V českom prostredí sa pre ne vžil výraz „četníctvo“. Slovo četník je juhoslovanského pôvodu a bývalo v neskorších dobách užívané ako označenie pre lupičov alebo banditov (podľa toho, že sa často združovali do čiat), neskoršie, obracaním významu pre príslušníkov oddielov, určených k boju s banditizmom. K uvedeným typom sa zaraďujú i označenia „strážnik“ ,odvodené od názvu „policajná stráž “ , „bezpečnostná stráž “ a pod . Pomenovanie „karabinieri“ (carabinieri) v Taliansku je odvodené od ich pôvodnej výzbroje – karabíny. V niektorých komunistických štátoch boli bezpečnostné zložky označované ako milície (napríklad v bývalom Sovietskom zväze, Bulharsku, Poľsku, Juhoslávii). Slovo pochádza z latinského miles (vojak). Správy o policajných inštitúciách sa objavujú najskôr v antických štátoch . Napríklad už v 4.storočí pred n. l. pôsobili v Aténach lukostrelci konajúci poriadkovú službu. V starom Ríme nachádzame mestské „kohorty“(cohortes urbanae) aj mestských hasičov (cohortes vigilum) konajúcich hliadkovú službu. V stredoveku sa stretávame s mestskými žoldniermi, ktorí v mieri vykonávali poriadkovú službu v uliciach, strážili mestské väznice, strážili mestské brány, hradby a pod. Za pravlasť moderného četníctva sa môže považovať Francúzko. Pôvodné Francúzke četníctvo zo začiatku 17.storočia bolo určené na ochranu kráľovej osoby a udržalo sa v elitných vojskách kráľovského dvora (Maison du Roi) takmer do začiatku Francúzskej revolúcie. Moderná polícia sa však začala budovať v Anglicku . Zbor konstáblorv založený v Londýne v roku 1829 bol napodobovaný mnohými inštitúciami v ďalších štátoch . Podľa londýnskeho vzoru bola v roku 1845 zriadená polícia v Madride (Guardia civil) , v roku 1848 v Berlíne, v roku 1852 v Paríži (Gardies de la paix). Po Rakúsko-uhorskom vyrovnaní v roku 1867 mestskej polícii v Uhorsku, ako prvej zo zložiek mestskej správy, určoval kompetencie organizačný štatút mesta. Policajný mestský kapitán mal osobitné postavenie ako veliteľ aparátu polície. Zasadal v mestskom valnom zhromaždení s právom hlasovania a bol členom mestskej rady. Činnosť mestskej polície v období monarchie spočívala vo vyšetrovaní krádeží, pátraní po osobách, v kontrole cestovných pasov, v pátraní a postihovaní osôb poburujúcich obyvateľstvo. V postihu osôb, ktoré sa bez povolenia zdržovali v meste, ďalej v prihlasovaní osôb na policajnom kapitánstve, v evidencii cudzincov, v prešetrovaní rôznych žiadostí, napríklad aj o podporu v starobe a pod. Policajný kapitán sa ďalej vyjadroval k žiadosti o stavebné povolenie, hlásil výskyt nákazlivých chorôb u dobytku, vydával potvrdenie o kontrole kvality mlieka atď. Medzi prvé právne akty po vzniku Československej republiky v roku 1918 patrila takzvaná recepčná norma (zákon č.11/1918 Zb.), ktorou sa v podstate prevzal existujúci štátny aparát. Osvedčený recipovaný systém z Rakúsko – Uhorska rozdeľoval pôsobnosť a výkon bezpečnostnej služby medzi mestskú (obecnú) políciu, štátnu a četníctvo. Na Slovensku všetku správnu agendu obstarávali dovtedy samostatné municípie. V každom municípiu bola zriadená mestská municipálna polícia. Po vzniku ČSR sa urýchlene pristúpilo k reforme štátnej správy s cieľom získať rozhodujúci vplyv v municípiách. Ministerstvo vnútra si zabezpečilo „poštátnenie“ polície výnosom z roku 1919. Vládne nariadenie č. 51/1936 Zb. o organizácii policajnej správy a služby preto umožňovalo zriaďovať štátne policajné úrady všade, kdekoľvek sa to uznalo za vhodné, bez ohľadu na súhlas alebo nesúhlas obce. Ešte pred oslobodením Československa vo februári 1945, Predsedníctvo Slovenskej národnej rady

schválilo nariadenie, ktorým boli staré žandárske a policajné orgány rozpustené a právne sa zakotvila Národná bezpečnosť na Slovensku. Do ZNB boli začlenené aj obecné polície. Zákon z roku 1948 o Národnej bezpečnosti dal potom za obecnými políciaми bodku na dlhšie obdobie. Ich oživenie nastalo až po roku 1989. Písal sa rok 1991 a na svet sa dostal zákon č. 564 /1991 Zb. o obecnej polícii. Na jeho základe sa začali vytvárať mestské a obecné polície.

História polície v našej obci.

Po rozpade Rakúsko Uhorska vznikali nové štáty. Naša obec bola pričlenená k Československu. V novovzniknutej republike sa utvárajú a uplatňujú nové zákony, vznikajú nové úrady.

Do štátnych úradov sú dosadzovaní do vedúcich funkcií občania českej národnosti. Vo väčších obciach sa zakladajú četnícke stanice, ktorých úlohou je zabezpečovať plnenie a dodržiavanie zákonov novej republiky. V pohraničných oblastiach dozerajú na pohyb podozrivých cudzincov a po roku 1919 monitorujú činnosť a aktivitu bolševikov, komunistov a navrátilcov z ruského zajatia.

Aj v obci Tekovské Šarluhy bola zriadená četnícka stanica. V roku 1920 aj v našej obci a v jej okolí štrajkujú robotníci, ktorí pracovali na okolitých majeroch. Je známe, že v apríli 1921 asi 40-50 štrajkujúcich robotníkov napadlo veľko - šarluckú četnícku stanicu železnými vidlami. Štrajkujúci boli rozohnaní bodákmi a asi 15 osôb bolo dopravených na štátnu políciu do Bratislavy.

Četnícka stanica pred II. svetovou vojnou sídlila v dome pri novom obecnom úrade. (teraz SNP č. 44).

Od novembra 1938 bola obec pričlenená k Maďarsku a tak všetky úrady z čias ČSR boli prenesené na územie Slovenského štátu.

V decembri 1938 bola vojenská správa nahradená civilnou správou. Agendu preberali slúžnovské úrady, notárstva a civilné orgány. Prichádzali úradníci z Maďarska. O poriadok sa starali žandári tzv. kakastollas csendörök – zvaní KOSIERKÁRI. Známe a typické pre nich boli klobúky s chocholom, ktoré boli prevzaté od Rakúsko uhorskej armády.

V roku 1945 sa skončila II. svetová vojna a obec bola vrátená opäť do Československej republiky. Hneď po vojne prichádzajú predstavitelia československých štátnych orgánov. Prichádzajú aj členovia národnej bezpečnosti. Stanica Národnej bezpečnosti bola najprv na 3. ulici dnes Poštová v budove, kde je dnes evanjelická modlitebňa . Neskôr sídlila v budove starého obecného úradu na SNP ulici. (dnes tam stojí budova COOP Jednota Nové Zámky.) Jej členovia boli väčšinou bývalí partizáni alebo protifašistickí bojovníci, ktorí prichádzali z rôznych kútov Slovenska. Národná bezpečnosť bola neskôr premenovaná na Verejnú bezpečnosť a do roku 1989 to bol Zbor národnej bezpečnosti. V roku 1975 sa na ulici Osloboditeľov dokončila stavba budovy Obvodného oddelenia ZNB, kde táto zložka Ministerstva vnútra pracovala až do roku 1981, keď bolo obvodné oddelenie v rámci reorganizácie zrušené.

Do roku 1975 bol náčelníkom obvodného oddelenia ZNB Tekovské Lužany pán Imrich Chaláni, ktorý odišiel do dôchodku. Funkciu náčelníka až do zrušenia oddelenia vykonával Jonáš Podhorský.

Na oddelení pracovali ako príslušníci ZNB Zoltán **Beňo**, František **Bokroš**, Ján **Máthé**, Štefan **Kurucz**, Milan **Kóša**, Attila **Kováč**, Karol **Puk**, Ladislav **Sádovský**, ktorí po zrušení oddelenia boli prevelení do iných útvarov ZNB v rámci okresu. Obec Tekovské Lužany po zrušení obvodného oddelenia bola územne pridelená do obvodu obvodného oddelenia ZNB Želiezovce. Až do roku 1989 obec mala prideleného okrskára, ktorým bol Ján **Mit'ko**, ktorý vybavoval najnutnejšie záležitosti.

Oživenie existencie oddelenia polície v našej obci nastalo až po roku 1989, po páde komunistického režimu, presnejšie v roku 1991, kedy na svet prichádza nový zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, ktorý umožňuje obciam zakladanie obecných polícii.

Túto možnosť využila aj naša obec a na podnet vtedajšieho poslanca obecného zastupiteľstva Szabó Istvána zakladá dňom 12.04.1991 obecnú políciu Tekovské Lužany.

Za náčelníka obecnej polície bol vymenovaný bývalý príslušník ZNB Karol **Puk**. Prvými príslušníkmi OP boli Michal **Ostáš** a Alexander **Rostáš**. V tomto zložení obecná polícia vykonávala svoju činnosť do roku 1995. V roku 1995 k obecnej polícii nastúpil Ján **Krasko**, pričom Michal **Ostáš** z jej radov odišiel. Následne z jej radov odišiel aj Alexander **Rostáš**. V roku 1997 boli prijatí Július **Jakuš** a Pavol **Bielik**. Pavol **Bielik** však bol po šiestich mesiacoch prepustený. V roku 1998 k obecnej polícii nastúpil najmladší člen vtedy 21 ročný Peter **Podhorský**, ktorý dnešným dňom zastáva funkciu náčelníka obecnej polície. Činnosť obecnej polície Tekovské Lužany výrazne podporil Ján **Štec**, ktorý bol od roku 1998 pridelený k obecnej polícii ako civilný zamestnanec. V roku 2007 však žiaľ zo zdravotných dôvodov musel obecnú políciu opustiť. Od roku 2007 do roku 2010 bol príslušníkom OP aj Patrik **Zima**, ktorý však v októbri 2010 nastúpil k Policajnému Zboru. V súčasnosti úlohy obecnej polície v obci plnia Ján **Krasko**, Július **Jakuš** a náčelník OP Peter **Podhorský**.

Obecná polícia od svojho založenia prešla zmenami a radikálnym vývojom. Obecná polícia aj napriek nízkemu počtu príslušníkov, v dnešnej dobe funguje na profesionálnej úrovni pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, objasňovania, riešenia, dokumentovania priestupkov, ako aj v oblasti prevencie kriminality a iných oblastiach. Na obecnú políciu sú kladené stále väčšie nároky pri plnení jej úloh v rámci prenášani výkonu štátnej správy na samosprávy. Bezpečnostné zložky nikde nie sú zadarmo a tak verejnú správu, ako aj štátnu správu stoja peniaze. Činnosť obecnej polície je financovaná z rozpočtu obce. Výdavky zahrňujú v sebe náklady na výzbroj, výstroj, mzdy príslušníkov, ako aj náklady na kancelárske potreby, energiu a náklady na prevádzku motorového vozidla. To je bremeno, ktoré je nutné niesť v záujme bezpečnosti a pokojného života v obci.

Pri rozsiahlom boji proti organizovanej a závažnej trestnej činnosti, Policajnému zboru neostáva čas, ani prostriedky na ochranu verejného poriadku v obci a na eliminovanie menej závažnej trestnej činnosti medzi ktoré patria rôzne priestupky a iné správne delikty. V modernej spoločnosti zastáva obecná polícia neoddeliteľnú súčasť pri riadnom fungovaní samosprávy ako takej.

História obecnej polície

Viedenská mestská hotovosť v r.1571
(purkmajster Hans von Thau)

Historická uniforma tzv. Kakastollas csendőr

Historická uniforma

Cyklistický oddiel Brnenskej mestskej polície r. 1906

Rakúske četnické typy na fotografiách z prelomu 19. a 20. storočia

Uniforma príslušníka ZNB do roku 1989

Náčelník Obvodného odd. ZNB Tekovské Lužany Jonáš Podhorský 1975-1981

Obecná polícia Tekovské Lužany 1991-1995

Obecná polícia Tekovské Lužany 1995-1998

Obecná polícia Tekovské Lužany 1998-2004

Služobná pracovná rovnošata príslušníka OP vz. 2005-

Náčelník Obcejnej polície Tekovské Lužany Peter Podhorský 2005-